

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Augenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seară 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” ieșe în d. săptăm. și
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Aștă abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 81.

Brașov, Luni-Marți 13 (26) Aprilie.

1904.

Liberalismul dominant maghiar.

Erăși s'a vorbit mult în timpul din urmă, și mai ales dela venirea la cârmă a actualului guvern, de „liberalismul” partidului maghiar de la putere. Organul lui Max Falk, unul din stegarii acestui „liberalism”, nu mai sciea cum să preamărească faptul, că prin reinvierea sistemului tiszaișt în nouă edițiune s'ar fi asigurat domnia acestui liberalism pe alte decenii înainte.

În realitate acest liberalism jidano-maghiar destructor și agresiv, care de-o parte prin crearea de cetățeni de prima și a doua mână a introdus nepotismul și corupția, ér de altă parte, prin uneltirile politice și viniste intolerante, a desbinat pe cetățeni și a înveninat raporturile Maghiarilor cu naționalitățile nemaghiare — n'a încetat nici-odată a fi tare și mare în Ungaria.

S'a părut numai, că sub guvernul Szell s'ar fi intenționat o modificare a sistemului liberal, care a stăpânit până atunci. Szell însuși vorbea de un „adevărat liberalism”, ca să facă o deosebire ore-care între sistemul său și cel vechi tiszaișt.

Dér a fost în adevăr numai o aparință, o iluziune trecătoare a celor amăgiți. Liberalismul regimului Szell nu se deosebea de cel de mai înainte despre care vorbim, decât numai prin aceea, că a căutat și a și reușit să întărească opozițiunea maghiară în dietă și în țară.

Incolo toate au rămas în văgășelele cele vechi — și ađi, sub egida contelui Tisza, orgiile obstructioniste și socialiste-greviste ne dovedesc *ad oculos* de ce soi sunt fructele, ce le-a produs și le produce mereu „liberalismul” guvernelor unguresci de 36 de ani încôce.

Spectacolul de distrucțiune a tot ce pôte fi priincios pentru o fîrăscă și pacinică desvoltare interioară,

de inveninare a patriotismului curat și desinteresat, de subminare a vađei și autorității publice de stat, de destrăbălare și anarhie, ce-i oferă Ungaria în momentele de față, nu-și mai află păreche în stările nici unei țări din Europa.

I-a fost rezervat sistemului mult lăudat al liberalismului modern jidano-maghiar să-și câștîge un trist renume prin descoperirea stărilor interne deplorabile, în urma grevei generale a personalului de serviciu dela drumurile de fer'ale statului, o grevă, care acestuia numai onore nu-i pôte face, numai folos și bine nu-i pôte aduce.

Multe s'au dat pe față cu ocaziunea acésta, multe rele și neajunsuri vor mai eși încă la lumină și pentru tot-déuna nimicită va fi în toate privințele înaintea opiniunii publice europene arta de a guverna a bărbatilor politici ai Ungariei.

Greva de ađi va deochia cumplit renumele, ce și-l câștigaseră, prin reclama, ce se făcea necontentit, guvernării nostri, că au sciut să organizeze statul și să-l pună pe base solide și trainice sociale și economice.

Ei aprôpe o săptămână, de când a încetat totă comunicațiunea pe căile ferate ale statului și guvernul încă n'a fost în stare să facă să percurgă un singur tren măcar una din liniile mari ale țării până la capăt.

Dér s'așteptăm... Ađi mâne, se ăice vom vedé toate trenurile circulând și ordinea restabilită. Ce spactacol! toate liniile ferate ocupate de miliție și percurse de patrulare militare. Nu suntem cumva în ajunul unei stări de asediu?

Acésta a mai trebuit ca să se încununeze opera, prin care liberalismul Maghiarilor dela putere a încercat să fericéască Ungaria și popôrele ei.

Brașov, 12 (25) Aprilie.

Scandal în parlamentul din Viena. În ședința de Sâmbătă a „Reichsrath”-ului, președintele refuză de a pune la vot două propunerii relative la suspendarea ședinței și pune la ordinea zilei alegerea membrilor delegațiunii. Tinerii Cehi și radicalii cehi protesteză contra deciziunii președintelui cu mare sgomot. Cehii radicali încep a fluera, isbesc în pupitre cu bastónele, intonează imnul austriac și alte arii naționale. În mijlocul unui sgomot îngrozitor, se procedează la alegerea membrilor delegațiunii, care se face prin liste. Un concert monstru executat de 10 deputați duréză 1½ oră. Alegerea se termină în mijlocul aplauselor. Sgomotul continuând, ședința se ridică la orele 8¼.

Deputatul tiner ceh, *Stransky*, protesteză contra ședinței extraordinare convocată pentru alegerea membrilor delegațiunii. Propune ridicarea ședinței și cere votul cu apel nominal, care se admite. Propunerea este însă respinsă cu 210 voturi contra 102.

Deputatul ceh radical *Czok* protesteză contra ședinței extraordinare, ca și contra alegerii membrilor delegațiunii. Propune suspendarea ședinței pentru 4 ore.

Președintele nevoind să lase a se pune la vot propunerea *Czok*, Cehii radicali și democrații socialiști cehi protesteză cu vioiciune. Cehii radicali fluera cu nisee mică fluere. Sgomotul este enorm. Ședința este suspendată.

La reluarea ședinței, președintele ordonă punerea lor la vot a propunerii *Czok*, care este respinsă cu apel nominal.

Turcia mobilizează. O telegramă din Constantinopol ne anunță, că Turcia mobilizează. Mai multe divisiuni de redifi din vilaetul Erzerum, au fost chemate sub arme.

Rusia, îngrijată de acésta mișcare răsboinică, a cerut socotéla guvernului otoman, care a răspuns, că a mobilizat aceste divisiuni pentru a potoli răscolă armenilor.

În cercurile oficiale nu se pune mult temeiu pe declarațiunea Turciei. Ele cred, că Turcia vrea să facă în Balcani o demonstrație ostilă Rusiei, din cauza că ambasadorul rus din Constantinopol, în urma unui ordin primit de la guvernul său, a stăruit cu energie, ca Pôrta să plătescă Rusiei cele 20 milioane lire, rămase de plată din indemnizația de răsboiu, pe care Pôrta s'a obligat la 1878 s'o plătescă.

În cercurile turcesci și cele bulgare domnesce o fierbere colosală. Sultantul are de gând să trimită la Principele Ferdinand al Bulgariei pe un trimis al său est-ra-ordinar, cu o misiune generală.

Nu se cunoșce scopul acestei trimiteri.

Revoluția în fostele republici bure. Agenția „Reuter” află din Bloemfontein, că în districtul Lydenburg, au fost arestați 7 buri pentru crima de înaltă trădare. Diarul „Post” află, că în fostele republici bure există o mișcare revoluționară, ai cărei șefi sunt trei foști comandanți în răsboiul anglo-bur, domiciliați astăđi la Grossnamakaland. Tinerii buri din Transvaal au început să se armeze.

Greva de la căile ferate ungare.

La intervenirea deputaților opoziționali pentru aplanarea conflictului, ministrul de comerț Hieronymi a declarat, că guvernul acordă greviștilor toate condițiunile propuse lor Vineri, afară de una. Adecă pe membrii comitetului grevist nu-i pôte amnestia.

Comitetul a stăruit pentru amnestia generală, dér ministrul li-a declarat, că răspunsul definitiv li-l pôte da numai Duminecă după amiéđi după reîntórcerea contelui Tisza din Viena.

Duminecă după amiéđi ministrul Hieronymi a declarat deputaților kossuthiști și reprezentanților greviști, că *guvernul nu face nici o concesiune și nu dă amnestie generală.*

Politiția și arestările.

Politiția din Budapesta a avut eri, Duminecă, mult de lucru. Mai întâiu a ordo-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Un jubileu.

De O. Bendiner.
— Fine. —

Nevasta, vędându-l în halul, în care era, începú să plângă și nu voia să-l lase să mérégă la biurou. Hans Hildebrand însă, care în timp de 30 de ani nici-odată nu fusese bolnav, nu voia de loc să facă excepție tocmai în ziua acésta.

Și se duse așa trăsmit cum era. Cu cât se apropia mai mult însă, cu atât mai strașnic se invirtia lumea cu el. Cu drag ar fi vrut să se întórcă îndérét, decă nu l'ar fi reținut rușinea, încăpăținarea și mai pe sus de toate simțul datoriei.

Cu mare greu își tiri picioréle pe scările palatului de finanțe și sosi la cancelarie, cu un sfert de oră, înainte de timpul reglementar.

În acest moment însă conștiința lui Hildebrand se întuneacă cu desevîrsire. ncă pe drum avuse câte-va atacuri cu

nisee trecători, pe cari îi apuca de nasturi și striga cătră ei. Acuma însă se făcu nópte în creerii, dealtmintea atât de bine organizați, ai lui Hildebrand.

La intrare, acostă pe odăiașul Kloss, care îi deschise ușa și îl întâmpină cu cuvintele: „D-le Hildebrand! Așa de timpuriu astăđi?...”

Domnul Hildebrand însă nu înțelegea nimica, și nu scia nici cu cine vorbește, căci îi răspunde cu glas tare:

„V'am spus deja de repeți ori, d-le șef, că eu viu și plec, când îmi place. Nu mai sunt băiat de școlă. Pot să viu și eu odată târđiu, ca ori-cine altul. Eu îmi fac datoria, asta o sciți, și acesta este lucrul principal — séu cel puțin ar trebui să fie — pentru ómeni cu mintea echilibrată.”

Ultimele cuvinte le articulă cu un accent deosebit, așa că resuna prin coridórele palatului.

Kloss vędându-l în ce stare e, îl apucă de braț. Acésta fú însă oleiú pe foc.

„D-le, lăsați-mé în pace cu falsa D-vóstré politeță. Sciu, ce fel de om sunteți. În față prietinos, ca o pisică, în dos faceți intrigi contra mea... ér lucrul, ce ar

trebui să-l faceți D-vóstré, să-l fac eu... Măcar de ați pricepe ceva... D-le, decă...”

Hildebrand îl scutura pe Kloss în stânga și în drépta.

„D-le Hildebrand, d-le Hildebrand! Vin domni ceilalți. Trebuie să vie îndată!”

„Măcar de ați fi capabil să scrieți o frasă corectă! Dér nu sciți, cu totă funcția înaltă, ce o ocupați...”

Kloss se smânci acum din mânilor lui Hildebrand lăsându-l pradă ametelei sale, toamai înaintea uși șefului.

Hildebrand deschise ușa și intră. Într'un cuier atérna o pălărie veche și un palton al șefului. Hildebrand în ametele sa, avea halucinații și credea, că stă înaintea șefului.

„Aș vrea să sciu, pe ce se întemiează fudulia asta mare”, continuă el în dialogul său imaginar. „Cređi d-ta, că este ceva de capul d-tale? Cređi, că pe un inferior nici nu trebuie să-l ascuți? Ore inferiorul nu pôte să aibă și el odată dreptate? Ce sbieri? Cređi că cu sbierături poți să răspunđi la argumente? Fiersece e mai ușor să sbieri cătră nisee bieți inferiori, cari trebuie să tacă și să

înghită, fiind-că acasă au copii și femeie! Este mai ușor, 'nu sciu însă, decă este mai nobil... d-le șef!...”

Pe ferestra deschisă intră un vânt care mișca paltonul.

„Da, dá numai din cap, cum faci întot-déuna, când nu-ți mai vine nimica în minte. Cu asta însă niménui nu poți impune. Să o afli de la mine, că toți rid de d-ta, până și cel din urmă scriitor. Incapabilitatea, nedreptatea, brutalitatea și capriciile d-tale sunt prea cunoscute... Opiniile țile schimbă, după cum suflă vântul... N'ai nici o convingere... Ești ca o femeie!...”

Un nou vânt dedú jos nisece acte de pe masă, cari căđură la picioréle lui Hildebrand.

„Ce mai trebuie atâtea acte și atâtea scris? Trebuie să devină cineva stupid, când scrie timp de treiđeci de ani aceleași lucruri, pe cari nimeni nu le înțelege. Și toate acestea pentru un salariu de risoriu, care abia ajunge pentru ca să trăiesci...”

Hildebrand luă actele și le puse érăși

nat arestarea celor 13 membri, cari compun comitetul central de acțiune al greviștilor, pentru agitare. Se știe că deja cu-o zi mai înainte a fost disolvată de poliție așa numita tabără a greviștilor și comitetul acestora s'a refugiat la clubul democratic.

La acest club s'a făcut la 4 ore d. a. arestarea comitetului. Poliția a ocupat toate intrările în această clădire. Șeful detectivilor a comunicat președintelui clubului democratic, deputatului Vázsonyi, ordinul de arestare, ce-l are. Vázsonyi a protestat contra arestării într'un club privat, dér s'a supus forței. Trei membri ai comitetului grevist, cari se aflau tocmai la club, au fost imediat arestați. Detectivii îi duseră cu ei în două birji, în strigătele de protestare ale mulțimei, ce umplea stradele. Poliția a împrăsciat apoi mulțimea și a arestat mai mulți indiviți.

Deputatul kossuthist, faimosul agitator Dr. Lengyel Zoltan a intervenit în favoarea celor arestați. În urma acestei însăși fidei, cu toate că s'a provocat la imunitate, și fu condus la secția a șesă a poliției, unde l'au ținut până seara târziu.

Deputatul partidului popular Zboray, care s'a dus la poliție ca apărător a unuia dintre arestați, a fost dat afară de acolo, cu toate protestările sale.

Circulațiunea trenurilor.

După ce guvernul a întrerupt negocierile cu comitetul greviștilor și a procedat la arestarea membrilor lui prin poliție, se știe, că mulți dintre impiegații căilor ferate și numeroși conducători de locomotivă au intrat în serviciu la gările din Budapesta, fără de a mai ține seamă de organizatorii grevei. Astfel s'au putut și mai ușor forma și porni parte mare de trenuri pe toate liniile principale. Fieresc, că rezerviștii regimentului de drum de fer dau contingentul principal al serviciului acestor trenuri.

Precum șcim, liniile ferate și gările au fost ocupate pretutindeni de miliție. Liniile Predeal-Haşfalău a fost ocupată de regimentul ces. și reg. de infanterie Nr. 50 cu garnisona în Brașov, ér linia Brașov-Treiscaune este păzită de patrula de reg. de infant. honvedli Nr. 24.

Impiegații de drum de fer dela Arad au intrat în serviciu, ne mai voind să asculte de comitetul greviștilor. Și în alte localități din provincie se se fi întâmplat asemenea. Astfel la Miskolc, Győr, Cașovia ș. a. Greviștii dela linia ferată din Brașov susțin, că toate aceste ar fi nise sciri tendențioase, lățite cu intențiunea de a paralisa acțiunea greviștilor, și a-i îndupleca să parăsescă solidaritatea, reintrând în serviciu de bună voie.

Direcțiunea căilor ferate ungare ale statului a adresat conducătorilor de locomotive și fochiștilor un apel, arătându-le că li-se ofere ocazia a intra în serviciu.

pe masă, ér fața și-o acoperi cu mânilor și încep să plângă.

„Dér cel puțin ai audiat odată de la mine, ce cuget despre d-ta. O, asta înț face bine! Am devenit erăși bărbat! Uitasem, că sunt și eu om. Voi vrea să aveți numai nise ipociții lingușitori“.

Cu acesta i-s'a înfrânt furia. Cu pași nesiguri eși afară și trânti ușa.

Aici îl luă în primire Kloss și cu alți odăiași, cari îi ținură la nas amoniac și îi turnară apă pe cap. Apoi îl spălă și-l frotară cu totă împotrivirea lui și nu-l lăsară până nu se trezi binișor.

Când se aședă pe scaun, lângă biroul său, începură să vină și ceilalți colegi. Șeful intră de asemenea să facă inspecție. Hildebrand își întinse péna în călimară și încep să scrie mecanic:

„Răspundând adresei D-vóstré cu data de 5 l. c. acludem actele respective, și avem onóre a raporta...“

Trad. de Onița.

Cei ce doresc a face acésta, se se presente grabnic la șefii lor de tracțiune.

Apelul acesta nu prea confirmă sciriile optimiste, după cari — pe lângă conducătorii de locomotive din regimentul de drum de fier — și-ar fi anunțat intrarea în serviciu și mulți alții.

La gara din Brașov.

Aici, unde zilnic circulau 15—20 de trenuri și în ori-ce timp al zilei se audiau fluierăturile locomotivelor, urmate de șgomotul produs de trenurile accelerate, de persoane și de mărfuri, — acuma e liniște mormentală.

Am trecut astăzi cu alți doi prieteni la orele 11 pe la gară. N'am știut, că intrarea era interzisă. La fie-care ușă era postată câte o sentinela de la regimentul nr. 50.

— Vrem să intrăm în gară, șicem soldatului de sentinela.

Acesta, un Român' dela Câmpeni, rezervist, răspunde că nu-i permis a intra, decât celor ce au bilet. Și scoțând o țidulică pătrată, pe care se afla o stampilă și iscălitura subșefului dela gară, Lazar, ne dice: Uite Domnule, trebuie să aveți bilet de acesta, decât vreți să intrați.

Nu eram pregătiți la așa ceva, ca să ne fi îngrijit mai înainte de bilet și deci ne îndreptărăm, ca de curiositate, spre porțița de alături, unde intram altă-dată spre a merge la tramvai. Alt soldat, tot Român, care era postat acolo ne preveni cu cuvintele: „Nu-i permis fără bilet“.

Ne oprim puțin la porțița și începem o conversație cu câțiva civilști, adunați împrejurul nostru.

— Astăzi pe la 10, a plecat un tren spre Clușiu — șice unul — cu un transport de soldați. Alt tren tot cu soldați a plecat spre Sécuime. Mașinistul era tot soldat. Toți rezerviștii dela regimentul de căi ferate au fost chemați și îmbrăcați în montura militară. Din Brașov au îmbrăcat vr'o 67. Un cadet în rezervă, venit de curând dela concentrarea pe 28 zile, a fost chemat din nou.

Conversație cu un grevist.

Un bărbat îmbrăcat în civil, voinic și bine hrănit, așa că nu-ți făcea de loc impresia vr'unui impiegat, care mânat de fôme și desperare s'ar fi aruncat în virtelul grevei — întreat, decât e la căile ferate, a răspuns:

— Am fost. Nu știu decât voiți mai fi.

— Și ce-ai fost?

— Am fost la trenul de marfă în-cărcător. (Va să șică din personalul de serviciu).

— Și unde te-a ajuns greva?

— Mergeam în nóptea de 19 spre 20 Aprilie cu trenul încolo și sosisem la Apața. De-odată locomotiva fluera îndelung și noi rămânem ținuiți locului.

— Și cum ai sosit la Brașov?

— Tocmai venia încóce trenul personal de 8 dim. și am venit cu acela. Nu-i vorba și acela a primit ordin (!) telegrafic încă la Homorod, să se opréscă, și la fie-care gară s'a repetat ordinul, dér nu am ascultat, și așa am sosit în pace la Brașov.

— Ce cređi, când o să se șfiréscă greva?

— E greu de răspuns. Fie-care se teme de celălalt. Dacă primesc ordin (în-țelegerea ordin de la conducătorii grevei) să intru, voi intra, decât nu, nu! Sunt fel de fel de ómeni. Eu unul n'ași face niméruia nimica; de unde știu eu însă, că altul nu-mi va găuri pielea? (De aici se vede, că între greviști domnesce terórea venită de la aranșatorii grevei).

Jidovul din Sécuime.

Un evreu tiner cu ochii inflamați de conjunctivită granulósă, venise la Brașov din Sécuime să-și aranșeze afacerile cu arendarea unui local în Bluména, spre a deschide o prăvălie, a rămas aici și se căina, că are mari pagube. Afară de aceea, i-s'a depeșat de acasă, că un copilăș i-a căcut în apă fierbinte și s'a opărit. Și acuma nu știe ce să facă. Evreul se scâncea, ca vai de el.

Alți călători rómăși în drum.

Un lucrător-meseriaș român de la usina lui Bayerdorf din Sebeșul-săses, originar din Cavnic (Sătmar), a stat vr'o două săptămâni în Ghimeș, unde a lucrat la instalarea unei fabrici de cherestea. El povestea următoarele:

— Mercuri diminéța am plecat din Ghimeș, dér n'am venit, decât 2 stații și aici locomotiva a fluera una ascuțit și

îndelung, Eu încă mă pricep puțin la mașine și m'am gândit, că e vr'o primejdie. Scot capul pe feréstră și ved, că lasă aburul și apa afară. Erau dómneși domnișóre în tren, cari începură să plângă. Ce să facă ele acuma? Unde se se ducă? În apropiere nu era nici sat, nici nimica. — „Treba D-vóstré, unde veți merge“ fu răspunsul conductorilor. Eu m-am luat geamantanul în spate și am venit patru zile pe jos până la Brașov. Am sosit aici Sâmbătă seara. Ași merge și mai departe, dér uitați-vé la picidrele mele. Nenorocitul și-a arătat picidrele pline de beșicli. În buzunar avea 15 creițari. I-am făcut o mică colectă.

Un ferestrar-ambulant din Călata venia din Focșani; un tinichigiu, care umbla cu ligheane, etc., pe la Ploiesci, plecase să se întórcă la Reteag. Au rămas și ei la carantină în Brașov.

Femeile din Scheiú.

Trei românce din Scheiú se apropiase de grupul nostru. Una era însărcinată. Fie-care avea câte un pachet și câte o pălărie bărbătescă în mână. În pachet erau hainele soților lor, rezerviști, și îmbrăcați diminéța la casarma cea nouă. Li-s'a spus, că pe la 11 ore vor pleca cu trenul și așteptau să-și mai vadă odată soții. Ei erau însă plecați de la 10 ore.

Alte calamități.

Aici în Brașov s'au întâmplat câteva casuri triste. Așa a murit o femeie, al cărei bărbat se află în Viena și n'a putut să vină la înmormântare. Unei femei i-a murit o fată aflătoare în A.-Iulia, fără ca să pótă merge nimeni la înmormântare.

Măcelarul Stan din Felidióra trimise 400 boi la Viena, cari i-au rămas pe drum. Peste tot se dice, că au rămas pe drum vr'o 120,000 de vite.

*

Soldați transportați cu cărauși

În urma adresei telegrafice, ce a sosit ér de la comandantul corpului din Sibiu viceșpanului comitatului Brașov, ca să se trimită soldați pentru paza liniei spre Agostin, organele polițienesci auvură de lucru, căutând cărauși prin Scheiú și Brașovul-vechiu. Pe la orele 6, publicul care se plimba pe promenadă, vedu o serie lungă de căruțe, încărcate cu câte 8—10 soldați, șeu câte 2 ofițeri și câte patru soldați. Fie-care cărauș a căpătat câte 5 fiorini.

De la Sibiu aflăm următoarele:

În mare încurcătură au ajuns prin greva actuală deputații sinodali întruniți la Sibiu. Terminându-se Sâmbătă lucrările sinodale, mulți dintre deputați au fost constrinși în urma afacerilor urgente de acasă, a face drumuri de mai multe sute de kilometri cu trăsura. Ast-fel avocatul Almășanu din Clușiu a plecat cu o trăsura din Sibiu, care l'a costat nu mai puțin de 160 cor. Doi dintre deputații cu sediu în Brașov au sosit astăzi la prânț cu trăsura peste Făgăraș. Asemenea au plecat cu trăsuri acasă și cei din Abrud, A.-Iulia, Orăștie.

Tariful vamal român.

(Discusiunea asupra noului proiect de tarif în Camera română.)

D-l min. de finanțe Emil Costinescu: (continuând) D-l Carp mă învinuesce, că am pus mătasea în cincé articole, spunénd că pentru 90.000 de kgr. de mătase, cât se impórtă, nu era nevoie de 5 articole. D-sa pare a face însă abstracțiune de valórea acestui articol: Cele 90.000 de kgr. valorează peste 5 milioane și aduc statului un venit de peste 1 milion. Trebuia óre să trecem cu ușurință peste un articol de o importanță așa de mare, care produce un milion, când întregul nostru venit vamal este de 26 milioane? Trebuia după d-l Carp, să taxăm la fel mătasea, care costă 10 lei metrul și cea care costă 60 lei! Un tarif trebuie să fie o lucrare completă, nu alcătuită cu ușurință. Eu cred, că chiar așa cum este și tot ar mai fi avut nevoie de a fi muncit. Mai avem însă vreme să lucrăm, să-l complectăm până la convențiile comerciale.

În ce priveșce nomenclatura în tariful actual, se găseșce în același articol mărfuri cari au o valóre de 5 lei, și altele cu o valóre de 20 lei, mărfuri cu totul deosebite. Trebuia ca această confuzie să înceteze, trebuia făcută o clasificare. Étă dar de ce am făcut un tarif original, de ce n'am urmat după convenția de la 1875.

Mi se impută, că sacrific totul unui protecționism exagerat, acesta este repro-

șul principal. Nu este nimic altoeva decât o legendă și ca toate legendele a prins fôrte ușor. Se scrie în vre-o câteva gazete un lucru, se spune ceva într'o întrunire publică, și étă lege, da gata.

Eu sunt agricultor și industriaș. Dér îni dau în aréndă pământul, și-mi place mai mult să mă ocup cu industria, care cere mai multă inteligentă și mai multă activitate. Agricultorul își încrucieșcă brațele și imploră totul de la clemența cerului.

Nu scrisesem încă nici o literă pentru tarif și am si fost acusat din toate părțile, că sunt de un protecționism exagerat. Acésta legendă nu resistă nici celei mai mici cercetări. Fac o desfidere.

În afară de taxele de zahăr și de bere etc., cari sunt opera d-lui Carp și cari sunt mari, desfid să se găseșcă taxe cari să le egaleze. Am rămas tot-déuna credincios principiului meu: un protecționism moderat.

Am vrut să reduc taxa de bere de la 30 la 24 lei, ceea-ce este de asemenea o protecțiune de 100%, îndestulătoare. A fost o întrégă revoltă și între fabricanții de bere și între agricultorii producători de hameiú. Am vrut să pun o taxă pe hameiú, pentru a favorisa producțiunea în țéră: era să fiu lapidat, lovit cu pietri!

Sé viu la bidinele (pămănturile de spoit) d-lui Delavrancea, care mă acasă, că am redus taxa. Taxa era de patru lei la o valóre de 1 leu, adecă 400%. Dér un simplu motiv de estetică m'a făcut să reduc taxa.

Unii spun, că proteg mult agricultura, alții că proteg prea mult industria. Dér credeți óre, că n'am fost călăuzit de o idee conducătoare în concepțiunea tarifului?

Am plecat în primul rând, de la ideea de a întări industriile existente. Avem destule industrii și nici nu cred că e nevoie să mai întemeiăm și altele în intervalul de 10 ani pe cât este alcătuit tariful. M'am silit de asemenea să proteg industria, cari găseșce materiile prime în țéră. Ajung astfel la cestiunea lânei.

Până acuma exportam lăna și o importam sub formă de haine, de órece taxa pe lăna vâpsită și cea nevâpsită era aceeași. Doi industriași de la Roubaix, din Franța, au cumpărat lăna „tigae“, și și-au fabricat stoffe admirabile. Acești industriași au recunoscut, că lăna noastră este de aceeași calitate cu lăna francesă. Nu ne lipsesce, ca și Francesilor, de cât lăna „merinos“, care se aduce din Australia. Numai acésta singură lăna va puté intra în țéră, de óre-ce avem nevoie de dânsa pentru a o amesteca cu a noastră. Dimpotrivă am impus mai mult stoffele de lăna.

Fabricanții nostri vor avé interes de acum să se servéscă cu lăna din țéră.

Am impus cânepa, căci toate frânghiile și sforile ce se fac la noi, se fac cu cânepă străină. Trebuie să se producă și la noi cânepă.

Cuvintele de industrie mare sunt numai o deseriăciune. Industrie mare în întelesul, ce se dá acestor cuvinte în alte țéri, adecă industrie de export, nu se póté face într'o țéră mică, ca a noastră. Ca să putem întemeia o industrie mare, trebuie să avem materia primă în abundență.

Ar puté exista la noi industria mare a petrolului, căci avem materie primă, dér în acest caz trebuie s'o desvoltăm mult, mult de tot, ca să putem susține concurența cu alte state. Mai este încă o ramură, unde se póté face industrie mare fáina. În loc să esportăm grăul, să-l esportăm în formă de fáina.

Aci este însă o greutate. Pe când petrolul nu este impus, căci nu se găseșce în toate țéritele, fáina este fôrte impusă. Șiciți cât este impusă fáina după noul tarif austro-ungar? De la 15—70 lei % de kgrame! În Germania tariful vechiú o impunea de la 9—15 lei % de kgr. ér cel nou de la 23—45 lei % de kgr. În Italia de la 12—30 lei % de kgr. În Turcia este o taxă de 8% ad valorem și acésta prin tractat, în schimbul unor concesii ale noastre. Așa-dér pentru exportul fáinei ne rămâne numai Oriental și Turcia, Asia mică și Egiptul. Șiciți ce fac celelalte țéri? Esportă cu prime: dá Statul o primă de esport egală cu taxa de vamă a țérei, unde se exportă. Tótă lumea urcă taxele vamale, numai noi să le lășăm așa cum sunt?

Exportul alcoolului de asemenea este greu de făcut din cauza tarifelor străine. Tóte țérite pun taxe mari pe alcool. Germania a urcat taxa pe alcool de la 200 la 300 lei. Se dau prime de fabricațiune apărându-se munca națională. Și eu fiind-că vreu să fiu consecințe cu principiul, pe care l'am avut tótă viața, de a apăra munca națională, am ajuns să fiu tratat de maniac!

În scurt industria mare nu se poate face, decât pentru esport, și noi nu putem aspira decât la industria petrolului și a făinei. (Oratorul continuă).

Răsboiul.

Cum a pierit „Petropavlovsk”.

Amiralul Alexeew a adresat Țarului un raport amănunțit asupra luptei de la 13 Aprilie.

Din acest raport rezultă, că desastul cuirasatului „Petropavlovsk” s'a produs astfel:

La orele 9,43 dimineața s'a produs la flancul drept al cuirasatului o exploziune urmată imediat de o a doua mai puternică, sub pasarelă, de unde izbucni o colonă de fum galbenă verde. Catargul, coșurile și pasarella, precum și turnul au sărit în aer. Cuirasatul se îndușă pe partea sa dreaptă și apoi se scufundă cu totul în două minute în mijlocul flăcărilor.

O parte din echipajul a scăpat. Un crucișător cuirasat, aflat la o distanță de un cablu de locul sinistrului, scăpă pe marele duce Ciril. Au scăpat în total 7 ofițeri și 73 marinari.

Raportul conchide:

Cu tot acest insucces, starea morală a echipajului este la înălțimea datoriei. Cuvintele grațioase ce Majestatea Văstră ați adresat flotei au fost pentru marinari o mângâiere și un sprijin pentru întreaga armată în eforturile ce face pentru înfrângerea inamicului.

Condamnarea și împușcarea a doi ofițeri japonezi.

Generalissimul Kuropatkin telegrafiază, că doi ofițeri japonezi, arestați în Manciuria, au fost condamnați de consiliul de război din Karbin la spânzurătoare pentru tentativa de a distruge calea ferată.

Generalissimul a confirmat sentința. Față însă de calitatea lor de ofițeri, a consimțit de a schimba pedepsa spânzurătoare prin împușcare.

Cererea condamnărilor de a fi grațiate, a fost respinsă.

Esecutarea condamnărilor s'a făcut în 21 Aprilie.

În zilele de 19 și 20 Aprilie a fost liniște completă în regiunea fluviului Yalu.

Serviciul de spionaj japonez.

Japonezii au pregătit isbânda războiului cu un întins serviciu de spionaj. Doi japonezi arestați pe calea ferată rusă aproape de Arhangelsk (Europa) și la cari s'au găsit planurile numitului oraș, ca și cele ale mănăstirii Solowetzki, înțărăsc aceste presupunerii.

S'a constatat chiar, că Japonezii cari se aflau în Vladivostok până la începutul războiului, erau toți spioni; în casa unui director de fabrică — căpitan japonez — au fost găsite planurile fortărețelor Vladivostokului.

Concentrările Japonezilor. Ciocnirea.

Amiralul Alexeew telegrafiază următoarele Țarului cu data de 23 Aprilie n:

Astăzi în timpul când se proceda la așezarea unor mine submarine, de câtră mai multe șalupe cu vapor, o torpilă a făcut explozie, sub pupa uneia din șalupe. Locotenentul Pell și 27 marinari au perit.

După recunoșterile ce s'au făcut de cercetașii noștri, s'a constatat, că forțe considerabile japoneze sunt concentrate la Nord de Wi-Ju și un început de concentrare la Wi-Ju.

Un detașament, compus din 2 ofițeri și 32 soldați, a făcut astăzi o recunoșcere în trei vase pe riul Pomakohna.

În încercarea avută cu Japonezii, am avut trei uciși și 17 răniți. Restul detașamentului a putut ajunge pe malul rus sub protecțiunea a două tunuri.

Distrușterea unei coloane de armată japoneze.

Agenția Havas află din Petersburg, că după o depeșă din Port-Arthur, cu data de ieri, o colonă japoneză a fost complet distrusă într-o recunoșcere pe Yalu. Știrea nu se confirmă încă.

Mărtea amiralului Makarow este plănșă de toți.

În numele statului major al marinei japoneze, căpitanul Ogasavara a publicat o lungă declarațiune, deplorând mărtea amiralului ca o pierdere pentru toate marițele puterilor.

Căpitanul trece în revistă viața amiralului, cariera sa profesională și calitățile personale. Adaugă apoi, că amiralul Makarow trebuie să fie considerat printre cei mai buni amirați din lume.

Se comentază foarte mult un articol al ziarului rusesc „Nowosti” în care se prevede o intervenție a Angliei, la momentul oportun, între Rusia și Japonia pentru a se pune capăt războiului.

Acastă intervențiune, dice „Nowosti”, ar avea a fi urmată de intime relațiuni și de un acord între Anglia și Rusia, încetând astfel situațiunea penibilă ca Anglia să fie aliată cu un popor care reprezintă primejdia galbenă pentru toate popoarele europene.

Românii din Macedonia.

„Politische Correspondenz”, cu data de 20 Aprilie st. n., publică următoarele:

Dorințele ce s'au manifestat în timpul din urmă în interesul Românilor din Macedonia pe tărîmul bisericesc sunt rezultatul natural al înălțării conștiinței naționale a acestui popor din Turcia, promovată de guvernul român, care de mult lucrează în această direcțiune.

În cercurile conducătoare din București domnesce cel mai viu interes pentru dezvoltarea consăngenilor din Macedonia pe terenul școlar și bisericesc.

Mișcarea crescândă a Cuțovlahilor din Macedonia în această direcțiune, care este sprijinită și de guvernul român, trebuie luată exclusiv ca o necesitate culturală, cu care în nici un chip nu stau în legătură poște de cuceriri naționale.

Dacă, după cum se afirmă, în cercurile patriarhatului ecumenic din Constantinopol, domnesce părerea că mișcarea Armânilor din Macedonia se asemănă cu mișcarea populațiunii bulgare din Macedonia, care a premers înființarea Esarchatului bulgar, această comparațiune nu este de loc îndreptățită, deoarece *năsuințele Armânilor sunt de natură pur culturală și nu se pot pune pe aceeași linie cu mișcarea bulgară* de atunci, al cărei caracter eminamente politic era indiscutabil.

SCIRILE DILEI.

— 12 Aprilie v.

Esecutarea legii pentru maghiarizarea numelor de localități. În ministerul de interne ungar s'au stabilit noile numiri de localități în comitatul Pest-Pilis-Solt și Cumania mică.

O fundațiune a reginei Elisabeta. Se scrie din Frankfurt pe Main: Regina României și-a exprimat intențiunea a-și dăruia castelul Segenheim de lângă Neuwied, pe Rhin, institutului de pensii ale scriitorilor și jurnaliștilor. Castelul va fi prefăcut în asil pentru scriitorii bolnavi și invalizi.

Numiri și mutări în armata română. M. S. Regele Carol a semnat decretul pentru numirile și mutările următoare la comandamentele superioare ale armatei pe ziua de 7 Aprilie:

D-l general de brigadă N. Tătărescu comandantul diviziei IV-a de infanterie, a fost numit șef al statului-major general al armatei, în locul d-lui general Carcalețeanu, demisionat.

D-l general M. Groza, comandantul brigăzii de infanterie din Galați, a fost numit comandant al diviziei IV-a de infanterie, în locul d-lui general N. Tătărescu;

D-l colonel Zottu, comandantul școlii militare din București, a fost numit comandant al brigăzii de infanterie din Slatina;

D-l colonel A. Averescu, șef de secție la statul-major general al armatei, a fost numit comandant al brigăzii 2 de roșiori din Bêrlad;

D-l col. Aronovici, șeful statului major al corpului IV, a fost numit comandant al școlii militare din Iași, în locul d-lui colonel Alexandrescu;

D-l colonel Alexandrescu a fost transferat ca comandant al școlii militare din București;

D-l locot.-colonel Dem. Antonescu, aghiotant al A. S. R. Prințul Ferdinand,

a fost numit șef de secție la statul-major general al armatei în locul d-lui colonel A. Averescu.

Statua lui Cuza-Vodă — scrie „Cronica” — nu va întârzia a se înălța în falnică capitală a Moldovei. Într-o convorbire avută ieri cu unul din membrii activi ai Comitetului pentru ridicarea statuei, acesta ni-a afirmat, că un sculptor german va fi chemat a ridica statua, căci maquetul pe care l'a făcut el, e cel mai bun și just. Statua — continua interlocutorul meu — va fi așezată în fața Palatului Universității, pentru această se vor expropria casele, cu locul unde actualmente se află consulatul Austro-Ungar și lărgindu-se astfel piața Universității se va așeza aceea majestuoasă statuă cu figura Domnitorului în spre Universitate, împreună cu cele 4 mărețe figuri: Kogălniceanu, Negri, Boerescu și Catargiu și de-asupra România; locul rămas liber în jurul și în dosul statuei va fi destinat unui squar frumos care să servescă de podobă naturală, înfrumșetând locul.

Condamnarea falsificatorului Binder. Falsificatorul de poliție Binder a fost condamnat ați de tribunalul din Brașov la 4½ ani arest corecțional (fegyház.)

„România militară”, revista ce apare în București, edată de câtră ofițerii statului major, și-a serbat la 1 Martie trecut aniversarea a 40-a de la întemeierea sa. Vechii și actualii colaboratori ai revistei s'au întrunit în saloanele generalului Brătianu, președintele comitetului de redacție, care a expus în cuvinte elocvente istoria revistei, și mai bine evoluția armatei române în cei din urmă 40 de ani. Fondatorii revistei au fost elita din prima promoțiune a ofițerilor eșiți din școala de cadeți din București, căpitani G. Slăniceanu, G. Gramont, Gr. Borănescu, G. Anghelescu, C. Barozzi, Hercule Arion, Al. Anghelescu, G. Boteanu și E. Pencovici. De la 1900 încôce revista apare ca anexă la „Monitorul ōstei”.

Ofițeri români în Extremul-Orient. Vineri s'era la orele 11.20 au plecat din București maiorii: Traian Găișeanu și Dem. Haralamb spre Galați, de unde vor trece în Rusia și de acolo în Extremul Orient, spre a urmări operațiunile militare. Familiile ofițerilor și numeroși camerați, precum și colonelul Leontieff, atașatul militar al Rusiei, au însoțit pe cei doi maiori până la gară.

O interpelare senzațională. Din Londra se telegrafiază, că deputatul Cernerasch va face o interpelare, cu privire la vizitarea forturilor engleze din Gibraltar de câtră împăratul Wilhelm în recența sa călătorie pe mediterană. Se știe, că nici Englezii n'au drept a vizita acele forturi.

Expulsări. Au fost espulsați din România indivizii: Frantz Pieler, supus austriac, Iohan Tohl și Gheorge, supus austriac, Iordache Velicu Dumitru, supus bulgar; Carol Hein, supus austriac; Leonora Mandigu, supusă ungară; Spiru Mihalache, supus bulgar, Anghel Tănase supus bulgar, Gh. Vasilie Siminiuc, supus austriac, Petrache Verștini, supus ungar și Anton Donichia, supus turc.

Congresul de dans. Dilele acestea s'au ținut în Berlin congresul internațional de dans, care a durat trei zile. Împăratul Wilhelm II a acceptat prezidenția de onoare. Congresiștii au votat abolitiunea unui obicei învechit, cel al *presentațiunilor*. Dansul *cake-walk* și *boston des fous* (bostonul nebunilor) au fost proscrise și lăsate în contul circurilor. Proximal congres se va țină la Paris în 1905.

O femeie de 116 ani. În spitalul Elisabetin din Budapesta a fost primită Lună o femeie cu numele Jetti Einzig de 116 ani. După datele actului de naștere, ea e născută la 1788 și a fost măritată, trăind însă cu bărbatul numai o jumătate de an. De 30 ani suferă de cord, cu toate acestea însă este destul de robustă. (!) La vizita medicală a spus, că e de 105 ani. Întrebată mai târziu de ce

și-a retăcut adevărata etate, a răspuns că *i-a fost rușine să spună, că e așa bătrână.*

Tragere la țintă. Mercuri în 27 Aprilie la orele 5 dim. până la 12 ore a. m. vor avea loc în Poiană exercițiile de tragere la țintă ale batalionului I din regimentul de honvedei. În timpul acestor exerciții este *interzis a călca teritoriul Poianei.*

Sciri mărunte. Explosia de la otelul „Nord” din Petersburg, despre care am adus și noi o știre scurtă, a fost cauzată de o mașină infernală, adusă de un anarhist polonez, care a căzut victimă exploziunii. Bomba trebuia să fie așezată în gara „Nicolae” pentru a ucide pe Țarul, când va veni să primescă pe marinarii scăpați din bătălia de la Cemulpo. — Sultanul a invitat pe *prințul Ferdinand* al Bulgariei la Constantinopol. — Președintele republicii franceze *Loubet* însoțit de ministrul de externe *Delcassé*, a sosit ieri în Roma. — Dilele trecute s'a ținut la Roma un mare concert religios, la care a asistat *Papa* împreună cu 24 cardinali. Papa a dat semnalul aplauselor. — *Iressa americană* serbeză luna această aniversarea centenarului al doilea al existenței sale. În a 3-a săptămână a lunii Aprilie din anul 1704 a apărut la Boston revista „Newsletter”, care a fost primul ziar pe continentul american.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 24 Aprilie. Dintre membrii comitetului grevist au fost arestați trei spre-dece. Numai pe la 9½ ore s'era i-au dat drumul de la poliție kossuthistului Dr. Lengyel Zoltan, după-ce s'a legitimat ca deputat (!) (Vorbă să fie, par'că nu-l cunoscuseam cu toții. — Red.)

Budapesta, 24 Aprilie. Astă s'era a fost conchiemată o conferență a tuturor partidelor opoziționale, precum și o conferență specială a partidului kossuthist. Partidele opoziționale au decis, ca în ședința de mâine a camerei să atace aspru pe contele Tisza pe tema grevei de la căile ferate.

Budapesta, 24 Aprilie. După consiliul de miniștri ținut ieri, ministrul de comerț a chemat la sine pe deputații Barabas, Barta Ödön, Bathanyi, Heltai, Lengyel, Polonyi și alți câți-va. Hieronymi li-a declarat, că *amnestie generală nu poate da greviștilor*. Polonyi a făcut atent pe ministru, că refuzarea amnestiei poate să aibă urmări foarte grave. Visontai și Vazsonyi au declarat, că în cas de refuzare a amnestiei, toți muncitorii din țără vor declara greva pe ziua de mâine. Bokanyi și Goldner, șefi socialiști, au fost la ei și li-au spus, că *50—60,000 muncitori vor intra în grevă*. Ministrul a răspuns, că regretă, *dăr nu poate promite nimic.*

Viena, 25 Aprilie. Din incidentul celei de a 50-a aniversări a căsătoriei monarhului, Maj. Sa s'a dus la cripta din biserica Capucinilor și a depus o coronă pe mormântul repozatei împărătesse Elisabeta.

Aleșd, 25 Aprilie Kossuthiștii din Aleșd (Bihor) voind să se constituie în partid, socialiștii au provocat disordine. Gendarmeria a intervenit *socialiștii au împușcat pe sergentul de gendarmă*. Atunci gendarmeria a șarjat: **25 omeni au fost omorâți, 30 au fost răniți.**

Budapesta, 25 Aprilie. Greva se poate considera ca terminată. *Astăzi vor porni din Budapesta toate trenurile.*

Bibliografie.

— „Sgârșitul Pocăit” piesă teatrală-poporală în 2 acte pentru s'erbătorea Născerii Domnului de Gheorghe Oprea. O recomandăm în atențiunea d-lor învățători, fiind foarte potrivită a-se preda odată cu aranjarea pomului de Crăciun pentru ajutorarea copiilor săraci cu haine și alte lucruri folositoare. Se află de vânzare la autorul în O. Tohan și la tipografia A. Mureșanu în Brașov. Prețul 20 fil cu porto cu tot.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figuri. *Descried și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Muresianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colónă român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea aceștia și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în tocmă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strinsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca ori și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colónă român să pótă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printre note toate mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărți, aici înșirate este a se mai adaugă și lângă portul postal arătat, încă 20 bani pentru recomandație.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istorico-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiț, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiț.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesantă și eminentă conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Francu* n cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitău“, tradițiun. legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umbiat Pintea. Prețul 40 bani. plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la óste“. Acesta este titlul unei noué cărțicele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„David Almdășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se pôte procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învățator în Năséud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de *Basilu Hațiu*, profesor la seminarul din Blășiț. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școalele inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Popiu*. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în tolosul elevilor pregarandial, a învățătorilor și a altor ómeni pe școala de V. Gr. Borgovan prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator de *Georgiu Magyar*. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a învăța cetitul sorind. Îndreptariu pentru învățatori la tractarea Abecedarului de *Basilu Fetri* prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 + 10 b. p.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Aprilie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.40
Renta de coróna ung. 4%	97.40
Impr. cáil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.50
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4%	98.30
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	209.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	161.—
Renta de hârtie austr.	99.85
Renta de argint austr.	99.60
Renta de aur austr.	119.35
Rente de coróna austr. 4%	99.60
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.40
Losuri din 1860.	152.50
Acții de-ale Bânței austro-ungară	16.05
Acții de-ale Bânței ung. de credit	758.—
Acții de-ale Bânței austr. de credit	643.—
Napoleondori	19.05
Mărci imperiale germane	117.17 1/2
London vista	239.32 1/2
Paris vista	95.30
Note italiene	95.20

Cursul pieței Brașov.

Din 25 Aprilie. n. 1904.

Banote rom. Cump.	18.94	Vénd.	18.98
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.30	„	11.40
Ruble Rusesco	2 53	„	2 54
Mărci germane	117.10	„	117 25
Lire turcesco	21.50	„	21.60.
Sreis. fonc. Albina 5%	101.—	„	102.—

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 22 Aprilie 1904.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	ft.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	15	20
„	Grău mijlociu	14	80
„	Grău mai slab	14	50
„	Grău amestecat	10	20
„	Sécără frumosă.	9	10
„	Sécără mijlociă.	8	70
„	Orz frumos	7	70
„	Orz mijlociu.	7	50
„	Ovės frumos.	5	40
„	Ovės mijlociu	5	30
„	Cucuruz	9	20
„	Mălaiu (meiü)	8	20
„	Măzäre.	16	10
„	Linte	16	80
„	Fasole	14	20
„	Séménță de in	16	10
„	Séménță de cânepă	7	40
„	Cartofi.	2	30
„	Măzărliche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	1	12
„	Carne de porc	1	12
„	Carne de oerbeco.	—	72
100 kil.	Séu de vită prospét.	42	—
„	Séu de vită topit.	60	—

Nr. 2452—1904.

PUBLICAȚIUNE

privitoare la înaintarea anunțurilor din partea persónelor, care s obligate a plăti taxa pentru eliberarea dela miliție.

Anunțările au să se facă la subsemnatul oficiu de dare până la 10 Maiu 1904 de către toți acei indiviți, cari

1) pentru totdeuna s'au aflat neapți pentru serviciul militar și ca atari s'au șters din lista de sorți;

2) cari cu ocaziunea ultimei asențări s'au aflat de neapți pentru serviciul militar;

3) cari, înainte de trecerea timpului lor de serviciu militar s'au dimis din cauza vre-unei atari vătě mări corporale, care, pe respectivul nu-l face neapt de lucru și a cărui vėtămare corporală n'a obvenit în urma îndeplinirii serviciului séu la miliție;

4) cari, în sensul art. de lege XL ex. 1868, ca sustinători de familie au fost eliberați de la serviciul de arme și după articolul de lege intrat în viață VI ex 1889 din orice motiv au fost eliberați dela serviciul de arme;

5) toți cei îndatorați la serviciul de arme, cari înainte de espirarea timpului legal au emigrat din monarchia Austro-Ungară.

Toți acestia sunt obligați a anunța la subsemnatul oficiu de dare orășenesc, pe côlele de anunțare designate spre acest scop,

a) starea și caracterul,

b) locuința,

c) cercul de asentare, respective comuna în care s'au dispensat de obligământul serviciului militar.

d) anul, de la care va avé a-se socoti elberarea dela obligământul serviciului militar și

e) se arete darea directă, perceptată în anul trecut după obligatul la taxă militară respective după capul de familie al acestuia, în comuna căreia aparține séu în vre-o altă comună.

În fine acei obligați la taxă de miliție, pentru cari taxa de miliție sunt datorii a o plăti în sensul §-lui 11 al art. de lege XXVII ex 1880

acea, cari le dau muncă, au a anunța numele și locuința oferentilor lor de muncă. Cei ce negligeză așternerea anunțării descise mai sus, se vor pedepsi în sensul §-lui 20 al art. de lege XXVII 1880 cu o amendă de trei séu șese ori mai mare, de cât taxa militară prescrișă pentru ei.

Décă de la terminul anunțării până la espirarea liberării de taxa militară, adecă până la 1 Octomvrie a. c. se face vre o schimbare în relațiile față de acela, care dă muncă celui obligat de a plăti taxă a militară, în atare cas acest din urmă — în sens. art. de lege IX ex 1883 §. 4 p. 3, e dator a face cunoscută acésta schimbare, la aceeași autoritate, la care s'a făcut prima anunțare.

Acei deobligați la taxă militară, cari, afară de locul cărui aparțin, într'alt loc nu mai sunt obligați la dare, își pot face anunțările la subsemnatul oficiu de dare și verbal. Cine însă negligeză și acésta dispozițiune a legii amintite, se va pedepsi aspru.

Brassó, 20 Aprilie 1904.

(1883,1—2) Oficiu de dare orășenesc.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

AVIS!

Subscrisa are onóre a recomanda Dómnelor din loc și jur **Salonul de Confecțiune** pentru confecționarea rochiilor de Dame și fetițe, croială după moda cea mai noué din jurnale din Paris și Viena, lucrate fin, prompt și cu prețuri moderate.

Cu tótă stima **Marie Knaller,** Strada Spitalului nr. 15. Brașov.

2—6

CUI ÎI PLACE
o față delicată și curată, fără pistruu o piele môle și un teint trandafiriu? Acela să se spele în fie-care și cu renumitul săpun medicinal **Bergmann's „Lilienmilchseife“**
(Marca: 2 mineri.)
dela Bergmann & Co. în Dresden și Tetschen a/E.
Se capétă bucata cu 80 bani, la **Teutsch & Tartier** droguerie și la farmacia **V. Roth** la „Ursu“ în Brașov.
(1.9) 7—50

Conținutul următorilor articoli higienici sunt întrebunțați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de **forțe bunl**
Senegin contra tusei, reușelii, dureri de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungórei și tusei secl. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Capsic unsóre contra durerii de óse, podagreii, reumatismului ócelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi. precum și scrinturilor. Ce-le mai îmbătrinite bóle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greța și vomarea, șgireziurile cele mai grele, Leac sigur. Po'osește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil și 2 cor.
Kaliodsarsaparil mijloc escelent pentru curățirea răpirea sângelui la sífilis, morburile tineretelo. — Prețul 1 sticlă 2 cor.
Laxbonbons închiderea scaurului e cauza diferitelor morburii, precum palpitarea de inimă, ameteii, cureii de cap și alte. Decí cine suferé de încheierea scaunului, numai decát se comandez **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 coronă.
Faceți încercare despre ori-ce articol și Vě veți convinge.
Cornel Demeter,
apotecar în Budapestbékásmejer nr. casei 39.

FERESTRI și UȘI VECHI dela o casă ce s'a reparat, sunt de vëndare cu prețuri ieftine.
Detailuri la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

ANUNCIURI
(insertiuni și recl.)
sunt a se adresa subscrișilor administrațiunii. În casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scádământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.
Admi. istr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** la zaraful **Dumitru Pop** și la **Eremias Nepoții.**